

De behandeling van het genus *Rubus* (Rosaceae) in de nieuwe editie van de *Nouvelle Flore de la Belgique/Flora van België*

Hendrik DEVRIESE¹ en Abraham VAN DE BEEK²

¹ Rue de la Bourdoise 33, 6838 Corbion [drie@mac.com]

² Petenbos 8, 3904 BN Veenendaal, Nederland [beekavd@xs4all.nl]

ABSTRACT. – Notes on the treatment of the genus *Rubus* (Rosaceae) in the new editions of the Flora of Belgium. The major changes in the treatment of the genus *Rubus* in the seventh edition of the *Nouvelle Flore de la Belgique, du Grand-Duché de Luxembourg, du Nord de la France et des régions voisines* and the fourth edition of the *Flora van België, het Groothertogdom Luxemburg, Noord-Frankrijk en de aangrenzende gebieden* are explained. First, the identification key has been expanded from 63 to 122 species in comparison to the previous edition of the *Nouvelle Flore*. More than 50 new species are recognized for the region. On the other hand, more than 80 species have been excluded in the new edition, mostly because of doubtful identifications. The taxonomical and nomenclatural changes are commented. Finally, changes in the chorology are shortly given. They are mostly based on the revision of old and new herbarium material.

RÉSUMÉ. – Notes sur le traitement du genre *Rubus* (Rosaceae) dans les nouvelles éditions de la Flore de Belgique. Les principaux changements dans le traitement du genre *Rubus* dans la septième édition de la *Nouvelle Flore de la Belgique, du Grand-Duché de Luxembourg, du Nord de la France et des régions voisines* et dans la quatrième édition de la *Flora van België, het Groothertogdom Luxemburg, Noord-Frankrijk en de aangrenzende gebieden* sont expliqués. Il s'agit, d'une part, de l'extension de la clef d'identification de 63 à 122 espèces en comparaison avec l'édition antérieure de la *Nouvelle Flore*. Plus de 50 nouvelles espèces ont été trouvées dans la région couverte. D'autre part, plus de 80 espèces ont été exclues de la nouvelle édition, généralement en raison de doutes quant à la détermination. Les changements taxonomiques et nomenclatureux sont commentés. Finalement, les changements chorologiques sont brièvement énoncés. Ils sont, en majeure partie, basés sur la révision de matériel d'herbier ancien et nouveau.

SAMENVATTING. – De belangrijkste wijzigingen in de behandeling van het genus *Rubus* in de vierde druk van de *Flora van België, het Groothertogdom Luxemburg, Noord-Frankrijk en de aangrenzende gebieden* en de zevende druk van de *Nouvelle Flore de la Belgique, du Grand-Duché de Luxembourg, du Nord de la France et des régions voisines* worden toegelicht. Enerzijds betreft het de uitbreiding van de sleutel van 63 naar 122 soorten in vergelijking met de vorige editie van de *Nouvelle Flore*. Meer dan 50 nieuwe soorten worden vermeld uit de behandelde regio. Daarnaast worden ruim 80 soorten weggelaten, meestal wegens twijfel over de juiste determinatie. De taxonomische en nomenclatorische wijzigingen worden gecommentarieerd. Tenslotte worden de wijzigingen in de chorologie kort toegelicht. Ze zijn hoofdzakelijk gebaseerd op revisie van oud en nieuw herbariummateriaal.

Inleiding

De studie van het genus *Rubus* heeft de laatste decennia grote vooruitgang geboekt. Een mijlpaal voor de studie van Europese *Rubi* was de publicatie van het deel over *Rubus* van de *Atlas Florae Europaeae* (Kurto *et al.* 2010). Daarnaast werden talrijke artikelen en een website over het genus in Nederland (van de Beek 2014b; <https://rubus-nederland.nl/nl/>) gepubliceerd, alsook verspreidingskaarten voor Luxemburg (Helminger 2009). In

Frankrijk en België is de hernieuwde belangstelling voor het genus pas later op gang gekomen (zie o.m. Ferrez & Royer 2021). Er is veel vooruitgang geboekt in de kennis van de voortplanting van *Rubus* (Sochor *et al.* 2015, Sochor & Trávníček 2016, Sochor 2016) en de studie van de oude herbaria zoals die van Müller en Sudre, mede dankzij de beschikbaarheid van foto's op het internet, heeft geleid tot veel nomenclatorische wijzigingen en het opsplitsen van soorten.

In de vorige edities van de Flora van België werd de behandeling van *Rubus* uitgevoerd door Herman Vannerom, die in 2018 overleden is. Zijn herbarium werd aan de Plantentuin Meise (BR) afgestaan en is nu toegankelijk voor onderzoekers, net als de herbaria van andere Belgische botanologen zoals J. Van Winkel, J. De Ruyver en E. Jacques. Er wordt momenteel gewerkt aan een revisie van al dit herbariummateriaal, wat leidt tot nieuwe inzichten in de identiteit van de aanwezige soorten en hun verspreiding.

De nieuwe bewerking van het genus *Rubus* in de *Nouvelle Flore* (Verloove & Van Rossum 2023a, hierna NF7) en de *Flora van België* (Verloove & Van Rossum 2023b, hierna FB4) diende evenwel uitgevoerd te worden terwijl de volledige revisie van het Belgische herbariummateriaal nog niet is afgerond, zodat er nog veel onduidelijkheid bestaat over de afgrenzing van tal van soorten en de determinatie van individuele planten. Niettemin werd besloten om een geheel nieuwe sleutel op te stellen. De vorige dateert uit 1983 (De Langhe *et al.* 1983a, 1983b) en werd onveranderd overgenomen in de volgende edities, ondanks het feit dat intussen het aantal in het gebied gevonden soorten meer dan verdrievoudigd was en andere taxonomische inzichten ingang hadden gevonden.

De namen van de fyto geografische districten zijn afgekort zoals in de vorige edities van de Belgische Flora: Ard. (Ardens district), Brab. (Brabants district), Champ. (Champagne-district), Kemp. (Kempens district), Loth. (Lotharingen district), Maasdistr. (Maasdistrict), Mar. (Maritiem district), M.-Eif. (Midden-Eifel, in *Flora van België* 'W.-Eif.' = West-Eifel district), Pic. (Picardisch district), Tert. Par. (district van het noordoostelijke Ile-de-France) en Vl. (Vlaams district).

Nieuw opgenomen en weggelaten soorten

Voor de nieuwe Franstalige en Nederlandstalige edities van de Belgische Flora (NF7 en FB4) werd een nieuwe sleutel opgesteld met 122 soorten, tegenover 63 in de vorige editie van de *Nouvelle Flore* (Vannerom 2012, hierna NF6 genoemd). Daarnaast worden een 100-tal zeldzame soorten opgesomd met hun verspreiding. Alleen soorten waarvoor de determinatie bevestigd werd door herbariummateriaal, zijn opgenomen. Alle twijfelgevallen werden weggelaten; de verantwoording voor het weglaten wordt in deze toelichting verstrekt. Ondersoorten worden niet meer vermeld omdat het concept van ondersoort moeilijk ligt bij soorten met overwegend apomictische voortplanting.

Er mag verwacht worden dat het aantal soorten in het gebied van de Flora veel hoger ligt dan de ruim 220 opgenomen soorten. Er is inmiddels gebleken dat ook het aantal taxa van *Rubus* in Europa veel groter is dan eerder gedacht, waarbij veel vormen een (zeer) klein verspreidingsgebied hebben. Om het overzicht te bewaren, volgen de meeste bramenskundigen de door Weber (1981) opgestelde gedragslijn om alleen taxa op te nemen die een areaal hebben opgebouwd met een diameter van minstens 50 km. De auteurs van de bewerking van het genus *Rubus* voor de nieuwe edities van de Belgische Flora (NF7 en

FB4) hebben zich aan die regel gehouden. Op deze pragmatische methode is recent veel kritiek gekomen (zie o.m. Haveman & de Ronde 2013), maar ze heeft in de praktijk de studie van de bramen vergemakkelijkt.

In de hiernavolgende paragrafen worden eerst de nieuw opgenomen soorten vermeld (eerst deze in de sleutel, daarna deze in de opmerkingen). Vervolgens worden de in vergelijking met NF6 weggelaten soorten opgesomd. Het betreft Britse soorten die blijkbaar op het Europese continent alleen in België zouden voorkomen, soorten beschreven uit het Forêt de Retz, soorten beschreven uit België, maar die na hun beschrijving nooit meer werden teruggevonden en andere soorten waarvoor de determinatie of de soortstatus onzeker is.

• Nieuw in de sleutel opgenomen soorten

De volgende soorten, die niet vermeld werden in NF6, zijn nieuw opgenomen in de determinatiesleutel (volgnummers uit NF7):

29. *R. desarmatus* A. Beek – Dit taxon is recent op soortniveau gebracht (van de Beek 2005); eerder was het beschreven als *R. carpinifolius* var. *denticulatus* Sudre en als zodanig was het al lang in België bekend. In NF6 was het niet afzonderlijk vermeld, waardoor de verspreidingsgegevens van *R. adpersus* niet correct waren (zie hierna).
71. *R. dasyphyllus* (W.M. Rogers) Marshall – Deze soort is algemeen op de Britse eilanden en blijkt ook op het continent een behoorlijke verspreiding te hebben, maar komt alleen lokaal soms in grotere hoeveelheden voor.
91. *R. praticolor* A. Beek – Dit is een in 1998 beschreven soort (A. van de Beek 1998), waarvan het materiaal vroeger gewoonlijk als *R. pallidus* werd beschouwd.
97. *R. edentulus* A. Beek & Meijer – Dit is een recent ontdekte soort (van de Beek 2018), waarvan het materiaal eerder als identiek met *R. picearum* werd beschouwd.
105. *R. neanias* A. Beek – De soort werd reeds in 1997 ontdekt in Zuid-Nederland en aangrenzend België (van de Beek 1998).
115. *R. calvus* H.E. Weber – Deze uit Duitsland beschreven soort werd recent in Zuid-Nederland en België gevonden.
116. *R. praeceptorum* A. Beek – Een recent beschreven soort uit Zuid-Nederland (van de Beek 2017), die ook in België werd gevonden.
119. *R. griesiae* H.E. Weber – Een uit Duitsland beschreven soort (Weber 2003) die ook in Zuid-Nederland en België werd gevonden.
121. *R. luticola* A. Beek – Deze soort werd recent beschreven (van de Beek 2014a); ze werd vroeger voor *R. britannicus* gehouden.
122. *R. echinosepalus* H.E. Weber – Deze uit Duitsland beschreven soort werd recent ook in Zuid-België gevonden.

Daarnaast zijn een 50-tal soorten die in NF6 reeds vermeld werden als verwant met andere soorten, in de sleutel van NF7 en FB4 opgenomen.

• *Nieuw in de opmerkingen bij de secties opgenomen soorten*

Net als in NF6, wordt een groot aantal *Rubus*-soorten enkel vermeld, maar niet opgenomen in de sleutel. Waar het in NF6 ging om soorten die ontdekt werden na 1983, betreft het in NF7 en FB4 zeldzame tot zeer zeldzame soorten.

• Subgenus *Idaeobatus*

Rubus niveus Thunb. – Deze gekweekte soort komt vooral voor in Zuidoost-Azië. Soms breidt ze zich uit in parken of verwildert ze een enkele keer. Kenmerkend zijn de opgaande bladloten die wit, als met meel bestoven, lijken en de kleine bloeiwijzen. De soort wordt vaak verward met *R. cockburnianus* Hemsl. die een lichter berijpte bladloot en grotere bloeiwijzen heeft.

• Sectie *Rubus*

- R. aciodontoides* J.-M. Royer – Nieuwe soort, beschreven uit NO-Frankrijk (Ferrez & Royer 2021).
R. adulans A. Beek – Gevonden in Z-Nederland.
R. atrovirens P.J. Muell. – Gevonden in NO-Frankrijk (Ferrez & Royer 2021).
R. bicolor Opiz – Soort afgesplitst van *R. montanus* Libert (Király et al. 2017).
R. canduliger Bijlsma & Haveman – Gevonden in Z-Nederland.
R. chloocladus W.C.R. Watson – Gevonden in Z-Nederland.
R. devitatus Matzke-Hajek – Gevonden in NO-Frankrijk (Ferrez & Royer 2021).
R. diversus W.C.R. Watson – Gevonden in de Vlaamse Ardennen.
R. elegans P.J. Muell. – Gevonden in NO-Frankrijk (Ferrez & Royer 2021).
R. genevieri Boreau – Gevonden in NO-Frankrijk (Ferrez & Royer 2021).
R. glandithyrus G. Braun – Gevonden in Z-Nederland.
R. gloriosus A. Beek – Nieuwe soort beschreven uit Nederland (van de Beek 2005); ook gevonden in België.
R. guestphalicus (Focke) Utsch – Gevonden in Z-Nederland.
R. guestphalicoides H.E. Weber – Gevonden in Z-Nederland.
R. insolatus L. – Gevonden in NO-Frankrijk (Ferrez & Royer 2021).
R. leptothyrus G. Braun – Gevonden in Z-Nederland.
R. macrostachys P.J. Muell. – Gevonden in NO-Frankrijk (Ferrez & Royer 2021).
R. neerlandicus A. Beek – Gevonden in Z-Nederland.
R. nemophilus Ripart ex Genev. – Gevonden in NO-Frankrijk (Ferrez & Royer 2021).
R. negatus A. Beek – Gevonden in Z-Nederland.
R. ninckii Sudre – Gevonden in NO-Frankrijk (Ferrez & Royer 2021) en België.
R. parthenocissus Travn. & Holub – Gevonden in NO-Frankrijk (Ferrez & Royer 2021).
R. pericrispatus Holub & Travn. – Gevonden in NO-Frankrijk (Ferrez & Royer 2021).

R. poliothyrus A. Beek – Geen synoniem van *R. subinermoides* Druce, maar een aparte soort.

R. rubrumcadaver A. Beek – Geen synoniem van *R. gravetii* (Boulay) W.C.R. Watson, maar een aparte soort.

R. schlechtendalii Weihe ex Link – Gevonden in Z-Nederland.

R. velutinus Vest et Tratt – Soort afgesplitst van *R. montanus* Libert (Király et al. 2017).

R. wittigianus H.E. Weber – Gevonden in Z-Nederland.

Twee soorten die nog in de sleutel van NF6 stonden, werden wegens hun zeldzaamheid in NF7 en FB4 enkel nog vermeld in de opmerkingen bij de sectie *Rubus*:

R. opacus Focke (NF6 nr. 12) – De als *R. opacus* gedetermineerde planten blijken een niet homogene verzameling van planten te zijn die nader onderzoek vereist.

R. ammobius Focke (NF6 nr. 17) – Deze soort is in België en Zuid-Nederland zeer zeldzaam en daarom niet opgenomen in de sleutel van de nieuwe editie.

• Sectie *Corylifolii*

R. confinis P.J. Muell. – Gevonden in NO-Frankrijk (Ferrez & Royer 2021).

R. fasciculatus P.J. Muell. – Gevonden in NO-Frankrijk (Ferrez & Royer 2021).

R. favillatus A. Beek – Nieuw beschreven soort uit Nederland (van de Beek 2014).

R. ferrezii Royer – Nieuw beschreven soort uit NO-Frankrijk (Ferrez & Royer 2021).

R. grandiflorus Kaltenb. (*syn.*: *R. parahebecarpus* H.E. Weber) – Geen synoniem van *R. britannicus* W.M. Rogers, maar een aparte soort.

R. horrefactus P.J. Muell. & Lef. – Gevonden in NO-Frankrijk (Ferrez & Royer 2021), België en Nederland.

R. intricatus P.J. Muell. – Gevonden in NO-Frankrijk (Ferrez & Royer 2021).

R. lobatidens H.E. Weber & Stohr – Gevonden in Nederland.

R. mougeotii Billot – Gevonden in NO-Frankrijk (Ferrez & Royer 2021).

R. mus A. Beek – Nieuw beschreven soort uit Nederland (van de Beek 1998).

R. paludosus A. Beek – Nieuw beschreven soort uit Nederland (van de Beek 2014).

R. phoenicacanthus A. Beek – Gevonden in Z-Nederland.

R. psilander A. Beek – Nieuw beschreven soort uit Nederland (van de Beek 2017).

R. rotundatifolius Sudre – Gevonden in NO-Frankrijk (Ferrez & Royer 2021).

R. rotundatiformis Sudre – Geen synoniem van *R. conjungens* (Bab.) Rogers, maar een aparte soort.

R. vandebeekii K.Meijer – Nieuw beschreven soort uit Nederland en België (Meijer 2020).

• *Weggelaten soorten in NF7 en FB4 t.o.v. NF6*

In vergelijking met NF6 zijn meerdere tientallen soorten niet meer opgenomen in NF7 en FB4. Het betreft verschillende categorieën.

• Soorten die in de sleutel van NF6 waren opgenomen, maar die volledig weggelaten zijn in NF7 en FB4

R. drymophilus P.J. Muell. et Lef. (NF6 nr. 50) – Het voorkomen van deze soort buiten het Forêt de Retz is onzeker. De planten die als zodanig gedetermineerd waren, komen niet met het type overeen. Het Belgische materiaal is daarenboven zeer heterogeen en behoort tot meerdere taxa. Ferrez & Royer (2021) geven de soort wel op voor meerdere departementen in Noord-Frankrijk, net buiten het gebied van de Flora.

R. phaeocarpus W.C.R. Watson (NF6 nr. 51) – Dit is een Britse soort die ten onrechte met Belgische planten werd geïdentificeerd (zie onder).

• Britse soorten

Herman Vannerom had van A. Newton een bijna complete referentieverzameling ontvangen van de Britse soorten. Na vergelijking met deze verzameling determineerde hij exemplaren als behorend tot die Britse soorten. Voor de meeste is de determinatie evenwel twijfelachtig, omdat er duidelijke verschillen zijn. Buiten België zijn ze niet bekend van het Europese continent. Bijkomende vergelijking met meer authentiek Brits materiaal is nodig.

R. adenanthoides A. Newton

R. adenoleucus Chaboiss.

R. amplificatus Lees

R. anglocandicans A. Newton

R. armipotens W.C. Barton ex A. Newton

R. atrebatum A. Newton

R. cissburiensis W.C. Barton & Riddelsd.

R. conjungens (Bab.) Rogers

R. cordatifolius (Rogers ex Riddelsd.) D. Allen

R. dentatifolius (Briggs) W.C.R. Watson

R. edeesii H.E. Weber & A.L. Bull

R. fuscicaulis Edees

R. furvicolor Focke

R. hylophilus Ripart ex Genev.

R. leightonii Lees ex Leighton

R. leucostachys Schleicher ex Sm.

R. milfordensis Edees

R. nobilissimus W.C.R. Watson – Het Belgisch materiaal in BR is beschadigd en kan niet meer gedetermineerd worden.

R. phaeocarpus W.C.R. Watson (NF6 nr. 51) (zie hierboven)

R. subcarpinifolius (Rogers ex Riddelsd.) Vannerom

R. trichodes W.C.R. Watson – Taxon vermeld in de *Atlas Florae Europaeae* (Kurtto *et al.* 2010) en door Vannerom (2012) beschouwd als een synoniem van *R. erubescens*.

• Taxa beschreven uit het Forêt de Retz

Uit het Forêt de Retz (Tert. Par.) zijn meer dan 200 soorten beschreven door Müller en Lefèvre (Müller 1859) en door Sudre (1908-1913). Herman Vannerom had een referentieverzameling ontvangen van A. Neumann, die veel in het Forêt de Retz had verzameld. Op basis van de beschrijvingen in Müller (1859) en de referentieverza-

meling heeft Vannerom vele soorten gedetermineerd. Uit recent onderzoek (vooral door D. Mercier, in samenwerking met andere Franse batologen) is gebleken dat relatief weinig taxa teruggevonden zijn in het Forêt de Retz; vele taxa kunnen bijgevolg lokale biotypen zijn, die niet de status van soort behoren te krijgen. Daarenboven is het onzeker of de determinaties van Neumann correct zijn (ondanks zijn reputatie als uitstekende soortenkenner; zie Weber 2009).

In de *Atlas Florae Europaeae* (Kurtto *et al.* 2010) staan de meeste soorten van het Forêt de Retz gecatalogeerd als “valueless or doubtful taxa”. Recent zijn de meeste soorten die door Müller en Lefèvre beschreven zijn, getypificeerd (Van de Beek *et al.* 2017). Van de hierna opgelijste taxa dient het Belgische materiaal vergeleken te worden met typemateriaal van Müller. In NF6 werden de soorten ook vermeld voor het Tert. Par.; het Forêt de Retz ligt nog net binnen het gebied.

R. acutipetalus P.J. Muell. & Lef.

R. ancistrophorus P.J. Muell. & Lef.

R. cuspidiferus P.J. Muell. & Lef.

R. drymophilus P.J. Muell. & Lef. (NF6 nr. 50) (zie hierboven)

R. eglandulosus Lef. & P.J. Muell.

R. flavescens P.J. Muell. & Lef.

R. formidabilis Lef. & P.J. Muell.

R. fulcratus Lef. & P.J. Muell.

R. granulatus P.J. Muell. & Lef.

R. grypacanthus Lef. & P.J. Muell.

R. horripilus Lef. & P.J. Muell.

R. inopacatus P.J. Muell. & Lef.

R. laxiflorus P.J. Muell. & Lef.

R. microdontus P.J. Muell. & Lef.

R. muelleri Lef.

R. nemorensis P.J. Muell. & Lef.

R. patulus P.J. Muell. & Lef.

R. phyllophorus Lef. & P.J. Muell.

R. questieri Lef. & P.J. Muell.

R. sciophilus Lef. & P.J. Muell.

R. stenacanthus Lef. & P.J. Muell.

R. subinermis P.J. Muell. & Lef.

• Taxa beschreven uit België

Sudre (1910) heeft een aantal taxa uit België beschreven, dikwijls op basis van één exemplaar. De meeste ervan werden nog niet teruggevonden in het gebied. Vannerom (2012) vermeldde ze – soms als synoniem – in NF6.

R. drymophiloides Sudre

R. euchloos Sudre

R. opaciformis Sudre

R. orthocladoides Sudre

R. pseudogravetii Sudre

R. semiasperidens Sudre

R. semicarpinifolius Sudre

• Andere taxa

Vannerom (2012) vermeldt in NF6 nog een aantal soorten

voor het gebied van de Flora, waarvan de determinatie en/of status verder onderzocht moeten worden.

- R. aculeolatus* P.J. Muell.
R. aggregatus Kaltenb.
R. andegavensis Bouvet
R. apertiflorus P.J. Muell. ex Bouvet
R. apricus Wimmer
R. asperidens Sudre ex Bouvet
R. atrichantherus E.H.L.Krause – Taxon vermeld in de *Atlas Florae Europaeae* (Kurtto *et al.* 2010). Geen herbariummateriaal gevonden.
R. chenonii Sudre
R. clethraphilus Genev.
R. fasciculatiformis H.E. Weber
R. flaccidus P.J. Muell.
R. fontivagus (Sudre) Prain
R. geromensis P.J. Muell.
R. henrici-weberi A. Beek
R. hirtifolius P.J. Muell. & Wirtg.
R. incarnatus P.J. Muell.
R. incultus P.J. Muell. & Wirtg.
R. leptadenes (Sudre) Sudre
R. lesdainii Sudre ex Gandoger
R. lilacinus Wirtg.
R. nemorosoides H.E. Weber
R. neomalacus Sudre – Taxon vermeld in de *Atlas Florae Europaeae* (Kurtto *et al.* 2010). Geen herbariummateriaal aanwezig.
R. obvallatus Boulay & Gillot
R. orthostachyoides H.E. Weber
R. oxyanchus Sudre
R. patuliformis Sudre
R. perplexus P.J. Muell. ex Wirtg.
R. platybelus Sudre
R. praetextus Sudre
R. pruinifer Sudre
R. rubicundus P.J. Muell. ex Wirtg.
R. scaber Weihe
R. schumacheri (Ade) Matzke-Hajek
R. scissoides H.E. Weber – Status onduidelijk (intermediair tussen *R. nessensis* en *R. scissus*).
R. subcordatus H.E. Weber
R. vulgaris Weihe & Nees

Taxonomische en nomenclatorische wijzigingen in vergelijking met NF6

• Soorten in de sleutel van NF7 en FB4

Voor de genummerde soorten in NF7 en FB4 die ook in NF6 stonden, is hierna aangegeven waarom veranderingen zijn aangebracht.

12. *R. plicatus* Weihe & Nees – In NF6 (nr. 10) *R. fruticosus* L. genoemd. *Rubus fruticosus* is formeel de correcte naam voor deze soort, maar omdat deze ook gebruikt wordt voor alle zwarte bramen samen, ontstaat er makkelijk verwarring. Daarom hebben de bramendeskundigen internationaal afgesproken om de naam *R. plica-*

tus te gebruiken als het niet om de hele groep, maar om deze bepaalde soort gaat (Weber 1986). *Rubus plicatus* is de eerstvolgende naam na *R. fruticosus* die niet op hetzelfde type berust. De paardenbloemendeskundigen volgen een vergelijkbare methode m.b.t. *Taraxacum officinale* (Kirschner & Štěpánek 2011).

14. *R. affinis* Weihe & Nees – Deze naam komt in plaats van *R. vigorosus* P.J. Muell. & Wirtg. (NF6 nr. 16). Er werd een tijd gedacht dat de oudere naam *R. affinis* illegitiem was. Dat is echter een misvatting gebleken. Vandaar dat deze naam weer in ere hersteld is (van de Beek 2014).
17. *R. holerythros* (Focke) Boulay – De verhouding tussen *R. holerythros* en *R. aurora* A. Beek & al. is lang onduidelijk geweest. Recent onderzoek heeft uitgewezen dat het om twee soorten gaat. Het Belgische materiaal behoort vermoedelijk tot *R. holerythros* (van de Beek & Mercier 2022).
20. *R. oxybelus* Sudre – De naam vervangt *R. frederici* A. Beek (NF6 nr. 19), omdat *R. oxybelus* een eerdere naam voor dezelfde soort is (van de Beek & Mercier 2022).
25. *R. favonii* W.C.R. Watson – Dit is de correcte naam van *R. neumannianus* H.E. Weber & Vannerom (van de Beek & Mercier 2022). De soort was al lang bekend uit België en beschreven als *R. pyramidalis* var. *transiens* Sudre. Watson (1946) bracht dit taxon op soortniveau met de nieuwe naam *R. favonii*. Weber en Vannerom (Weber, 1990) publiceerden deze nogmaals als *R. neumannianus*.
26. *R. ambigens* (Boulay) Boulay – Deze soort werd lange tijd voor *R. leucandrus* Focke (NF6 nr. 33) gehouden. Dit blijkt echter een andere soort te zijn, die tot voor kort *R. beijerinckii* K. Meijer werd genoemd. Een later synoniem van *R. ambigens* is *R. hermes* Matzke-Hajek (= *R. leucandrus* ssp. *belgicus* H.E. Weber) (van de Beek & Mercier 2022).
28. *R. sciocharis* (Sudre) Kinsch. – Dit taxon werd eerst door Sudre gepubliceerd als *R. gratus* subsp. *sciocharis* Sudre. Kinscher (1910) is de eerste die het de rang van soort gaf.
38. *R. spina-curva* Boulay & Gillot – Dit is een oudere naam voor *R. cretatus* Matzke-Hajek die in NF6 werd opgegeven als verwant aan *R. ulmifolius*. Het is een van de vele soorten uit een groep van discolorie bramen met bruinrode bladloten met sterharen. De precieze positie en naam worden momenteel onderzocht.
44. *R. grabowskii* Weihe – Deze soort werd in NF6 opgegeven als verwant met *R. montanus*. Beide behoren tot een groep triploïde taxa (met o.m. *R. bicolor*, *R. grabowskii*, *R. montanus*, *R. parthenocissus*, *R. pericrispatus* en *R. velutinus*). Binnen die groep zijn er clusters van variabele vormen, die reproductielijnen schijnen te zijn, maar het afgrenzen van soorten is een moeilijke oefening.
46. *R. procerus* P.J. Muell. ex Boulay – De identificatie van deze soort met *R. praecox* Bertol. (NF6 nr. 43) be-

- rust op een foute interpretatie van de laatste (van de Beek 2014; Matzke-Hajek 2016).
47. *R. aetnicus* Weston – Dit is de correcte naam van de wijdverspreide soort die vroeger ten onrechte *R. tomentosus* Borkh. werd genoemd en later *R. canescens* DC. (NF6 nr. 48) (van de Beek 2016, van de Beek & Domina 2021).
54. *Rubus dejonghii* A. Beek – Dat *R. semicarpinifolius* Sudre (NF6 nr. 25) dezelfde soort zou zijn berust op een verkeerde determinatie. *Rubus semicarpinifolius* is onder andere veel meer bestekeld en behaard. Dit laatste taxon is niet meer teruggevonden.
59. *R. umbrosus* (Weihe) Arrh. – Dit is de correcte naam voor de soort die eerder *R. pyramidalis* Kaltenb. (NF6 nr. 31) werd genoemd. Niet alleen is *R. umbrosus* eerder gepubliceerd, maar het is zeer twijfelachtig of Kaltenbach met *R. pyramidalis* wel dezelfde soort bedoelde als die welke gewoonlijk zo genoemd is (van de Beek 2014).
61. *R. holochloous* Sudre – In NF6 vermeld als synoniem van *R. euchloos* en verwant aan *R. insectifolius*. Al deze taxa zijn evenwel verschillend.
70. *R. hoplotheca* A. Beek & D.P. Mercier – Er was een nieuwe naam nodig voor *R. raduloides* (W.M. Rogers) J.W. White (NF6 nr. 57). Die laatste naam is een later homoniem van *R. raduloides* (Blytt) Neum., de correcte naam voor *R. norvegicus* H.E. Weber & Pedersen, een soort van de *Corylifolii* Lindl. uit Scandinavië. (van de Beek & Mercier 2021).
82. *R. saltuum* Focke – In NF6 vermeld onder de naam *R. flexuosus* P.J. Müller et Lef. als verwant aan *R. foliosus*. De naam *R. flexuosus* P.J. Muell. et Lef. is illegitiem vanwege het vroegere homonym *R. flexuosus* Koch (= *R. serpens* Weihe ex Lej. et Courtois) (van de Beek 2018). De correcte naam is *R. saltuum*.
88. *R. projectus* A. Beek – Overeenkomstig ICN art. 60.6 is de juiste spelling 'projectus' (Turland et al. 2018).
96. *R. nigricans* Danthoine – De wijdverbreide soort die vroeger *R. bellardii* Weihe ex Bluff & Fingerh. en later *R. pedemontanus* Pinkwart (NF6 nr. 61) werd genoemd, bleek al in de achttiende eeuw beschreven. De identiteit (en zelfs de publicatie) van *R. nigricans* is pas sinds kort bekend geworden (van de Beek 2019).
99. *Rubus iuvenis* A. Beek – Het meeste materiaal van wat *R. aculeolatus* P.J. Muell. (NF6 nr. 62) werd genoemd, behoort tot *R. iuvenis*. *Rubus aculeolatus* komt in het gebied niet voor.
101. *R. serpens* Weihe ex Lej. & Courtois – Eén van de klassieke soorten van Lejeune & Courtois, met een duidelijke identiteit (van de Beek 2018). Was opgenomen als verwant aan *R. aculeolatus*.
- Sectie *Corylifolii* – In de vorige editie werden de soorten van de *Corylifolii* niet opgenomen in een determinatietabel. De sectie bestaat uit taxa die veel minder gestabiliseerd zijn dan die van de sectie *Rubus*. Ze zijn ontstaan uit hybridisatie van *R. caesius*. Een deel van de planten bestaat uit primaire hybriden, maar sommi-

ge zijn min of meer (tot geheel) fertiel en stabiliseren tot taxa met een duidelijk profiel en een eigen areaal. Men moet niet proberen alle planten uit dit complex op naam te brengen. Alleen de duidelijk gestabiliseerde taxa die in het gebied van de Flora voorkomen zijn opgenomen in NF7 en FB4.

• Soorten uit de opmerkingen bij de secties

• Sectie *Rubus*

R. lasiocladus (Focke) Foerster – Naam gecorrigeerd.

R. stereacanthos P.J. Muell. ex Boulay – Naam gecorrigeerd.

• Sectie *Corylifolii*

R. ferus (Focke) Huber (*syn.*: *R. ferocior* H.E. Weber) – Naam gecorrigeerd, ouder synoniem (van de Beek & Mercier 2022).

R. macrostemonides Fritsch – Ouder synoniem van *R. baruthicus* H.E. Weber.

Wijzigingen in de chorologie in NF7 en FB4 t.o.v. NF6

• Bronnen

De nieuwe chorologische gegevens zijn in hoofdzaak gebaseerd op herbariummateriaal in BR en het herbarium van de eerste auteur. Aangezien binnen het tijdsbestek van de nieuwe editie niet alle exemplaren van BR (circa 11.000 specimens uit België, waarvan 3.500 in het herbarium van H. Vannerom) konden worden gerevideerd, zijn de chorologische gegevens voorlopig. Voor de verspreiding buiten België waren de bronnen:

– voor Luxemburg: Helminger (2009);

– voor Nederland: *rubus_nederland* (geconsulteerd in maart-april en december 2021);

– voor Duitsland: Matzke-Hajek (1993) en, specifiek voor het Eifel district, Hand et al. (2016);

– voor Frankrijk: Ferrez & Royer (2021).

Het herbarium Vannerom (in BR) omvat zeer weinig materiaal van de algemenere soorten. Daarom werden de verspreidingsgegevens van die soorten overgenomen uit NF6, maar in vele gevallen werd de algemeenheid naar beneden aangepast. H. Vannerom vermeldt voor vele soorten dat ze zeer algemeen (AA) zijn, maar dit is in werkelijkheid zelden het geval voor soorten uit het genus *Rubus*. Er zijn geen ubiquisten en zelfs binnen een plantengeografisch district komt het zelden voor dat een soort in nagenoeg alle kilometerhokken wordt aangetroffen. De aanpassing betreft dus in geen geval een reële achteruitgang, want bramen doen het meestal zeer goed, vooral in bossen en aan bosranden. Door het verwijderen van hagen is het wel mogelijk dat sommige soorten van zulke standplaatsen regionaal achteruitgaan, maar er zijn geen kwantitatieve gegevens voorhanden.

Uit het onderstaande overzicht blijkt dat er veel determinatiefouten zijn geslopen in de herbaria. Dit heeft twee oorzaken: enerzijds was er vroeger weinig literatuur met goede illustraties beschikbaar en dienden onderzoekers

zich veelal te baseren op literaire beschrijvingen of de opinie van collega's; daarnaast is er een evolutie in wat aanvaard wordt als variatie binnen apomictische soorten. Met name H. Vannerom aanvaardde een grotere variabiliteit, wat tot uitdrukking komt in de door hem opgegeven verspreidingsgegevens. Veel van zijn exemplaren beschouwen wij als lokale biotypen, die niet tot een soort zijn te rekenen.

• Soorten in de sleutel van NF7 en FB4

• Sectie *Rubus*

7. *R. nessensis* – De soort komt veel meer voor in Kemp. en Ard. dan elders.
8. *R. scissus* – Er is weinig herbariummateriaal uit Vl. (in vergelijking met Kemp. en Ard.).
9. *R. libertianus* – Er is weinig herbariummateriaal uit Vl. en Brab. (in vergelijking met Kemp.).
11. *R. integrifolius* – De soort is veel algemener in Kemp. dan in de rest van Laag- en Midden-België.
13. *R. bertramii* – In Kemp. komt de soort weinig voor buiten het Kempens plateau, waar ze wel plaatselijk algemeen is.
14. *R. senticosus* – Er is meer herbariummateriaal uit het Maasdistrict dan uit Kemp.
18. *R. immodicus* – Gevonden in Ard.
23. *R. laciniatus* – De soort is waarschijnlijk algemener, afgaand op waarnemingen.be, maar het is niet altijd duidelijk of het om aangeplante of verwilderde planten gaat.
26. *R. ambigens* – De gegevens uit de verschillende bronnen (o.m. buitenlandse literatuur en eigen waarnemingen) maken een aanpassing van de chorologie nodig.
27. *R. gratus* – De soort is veel algemener in Kemp. dan elders en is vrijwel de enige soort die er overal in grote aantallen kan worden gevonden. Daarbuiten komt ze enkel op zandgronden in bossen voor en is dus zeker niet algemeen in Vl. en Brab.
30. *R. macrophyllus* – De soort komt vooral voor in natte bossen, meer in Kemp. en Brab. dan elders.
33. *R. adspersus* – H. Vannerom onderscheidde de gelijkende *R. desarmatus* niet, die vooral in Kemp. en Ard. voorkomt. Veel herbariummateriaal in BR is fout gede-termineerd. De verspreiding van deze in hagen voorkomende soort is nog onvoldoende bekend.
35. *R. bifrons* – Uit buitenlandse bronnen blijkt dat de soort algemeen is in Loth. Er is relatief weinig herbariummateriaal uit Maasdistrict.
30. *R. winteri* – Ook gevonden in het Franse deel van Loth.
43. *R. montanus* – De soort is ook op meerdere plaatsen gevonden in Brab.
45. *R. armeniacus* – Het aantal vermeldingen op waarnemingen.be staat in contrast met het schaarse herbariummateriaal. Het is een recent sterk uitbreidende soort.
46. *R. procerus* – Er is geen Belgisch herbariummateriaal uit Kemp. Ook niet bekend uit de Nederlandse Kempen.
49. *R. axillaris* – Plaatselijk algemeen in O-Ard. (provincie Luik), maar weinig herbariummateriaal in BR van daarbuiten (en veel determinatiefouten).
50. *R. sprengelii* – De soort is veel algemener in Ard. dan elders.
51. *R. bracteosus* – De vermelding uit Loth. is gebaseerd op een determinatiefout.
54. *R. dejonghii* – De vermeldingen uit Maasdistrict. en Loth. zijn gebaseerd op determinatiefouten.
56. *R. vestitus* – De soort is minder algemeen in Vl. en M.-Eif. dan in Brab., Maasdistrict. en Loth.
60. *R. cinerascens* – In Brab., Kemp. en M.-Eif. zijn er slechts enkele vindplaatsen (Duitsland en Nederland).
62. *R. gravetii* – De vermelding uit Brab. is gebaseerd op een determinatiefout.
63. *R. infrarugosus* – De vermeldingen uit Kemp., Brab., Pic., Loth. en Champ. zijn gebaseerd op determinatiefouten.
64. *R. taxandriae* – De vermeldingen uit Brab., Maasdistrict. en Ard. zijn gebaseerd op determinatiefouten.
65. *R. viscosus* – De vermelding uit Brab. is gebaseerd op een determinatiefout.
70. *R. hoplotheca* – De soort is ook gevonden in Kemp. en Loth.
73. *R. raduliformis* – De vermeldingen uit Brab. en Loth. zijn gebaseerd op determinatiefouten.
75. *R. teretiusculus* – De soort is ook gevonden in Ard. (prov. Luik).
76. *R. schleicheri* – De soort is ook gevonden in Brab., Maasdistrict. en Loth.
77. *R. rosaceus* – De soort is ook gevonden in Loth.
78. *R. pedica* – De soort is ook gevonden in Ard. (Belgisch grondgebied).
79. *R. louettensis* – De vermeldingen van buiten Ard. zijn gebaseerd op determinatiefouten.
81. *R. foliosus* – De soort is ook bekend uit Tert. Par.
82. *R. saltuum* – De soort is ook bekend uit Champ.
84. *R. wirtgenii* – De vermelding uit Loth. is gebaseerd op een determinatiefout.
87. *R. hasbaniensis* – De vermelding uit Maasdistrict. is gebaseerd op een determinatiefout.
90. *R. calyculatus* – De soort is ook bekend uit N.-Mar., O.-Brab. en N.-Ard. (Nederland en Duitsland).
92. *R. pallidus* – De vermeldingen uit Brab. en Loth. zijn twijfelachtig.
94. *R. loehrii* – De vermeldingen uit Kemp., en Tert. Par. zijn gebaseerd op determinatiefouten.
95. *R. picearum* – De soort komt niet voor in Vl., Kemp., Loth. (determinatiefouten), maar wel in Brab., Maasdistrict. en Ard.
96. *R. nigricans* – De soort werd ook gevonden in Vl.
98. *R. rivularis* – De vermeldingen uit Vl., Kemp. en Tert. Par. zijn gebaseerd op determinatiefouten.
99. *R. iuvenis* – De vermeldingen uit Vl. en Loth. zijn gebaseerd op determinatiefouten.
100. *R. hylonomus*. De soort is ook bekend uit Loth.
102. *R. oreades* – De vermeldingen uit Kemp. en Ard. zijn gebaseerd op determinatiefouten.

103. *R. ignoratus* – De vermeldingen uit Brab., Pic. en Maasdistr. zijn gebaseerd op determinatiefouten.

104. *R. flaccidifolius* – De soort is ook bekend uit Loth.

• Sectie *Corylifolii*

108. *R. incisior* – De soort is ook gevonden in Vl.

109. *R. deweveri* – De vermeldingen uit Kemp., Pic., Ard. en Loth. zijn gebaseerd op determinatiefouten. De soort is ook bekend uit Vl.

110. *R. cuspidatus* – De soort is ook bekend uit M.-Eif.

113. *R. vanwinkelii* – De soort is ook bekend uit Ard.

114. *R. camptostachys* – De soort is ook bekend uit Vl. en Kemp. (vooral in Nederland).

118. *R. placidus* – De soort is ook bekend uit Kemp., Brab., Maasdistr. en M.-Eif.

120. *R. vandermeijdenii* – De soort verschilt van *R. pseudogravetii*, *R. semiasperidens* en *R. drymophyloides*, die nog niet teruggevonden zijn buiten hun locus classicus in de omgeving van Brussel.

• Soorten uit de opmerkingen bij de secties

In NF6 werd voor de soorten die niet in de sleutel stonden, enkel een opsomming gegeven van de districten waarin ze voorkomen, zonder zeldzaamheidsgraad. In de nieuwe edities (NF7 en FB4) is die werkwijze gevolgd, met dat verschil dat de soorten in de opgegeven districten (zeer) zeldzaam zijn.

• Sectie *Rubus*

R. aciodontus P.J. Muell. & Lef. – Determinatie van materiaal uit Maasdistr. is twijfelachtig.

R. arrheniiformis W.C.R. Watson – Verspreiding beperkt tot Kemp.

R. conspicuus P.J. Muell. ex Wirtg. – Verspreiding beperkt tot Brab. en Loth.; determinatie van ander materiaal twijfelachtig.

R. constrictus Lef. & P.J. Muell. – Gevonden in NO-Frankrijk (Ferrez & Royer, 2021); determinatie van Belgisch materiaal twijfelachtig.

R. coronatus Boulay – Determinatie van materiaal buiten Ard. twijfelachtig.

R. deruyveri Vannerom & Jacques – Determinatie van materiaal uit Brab. twijfelachtig.

R. erubescens Wirtg. – Determinatie van materiaal buiten Ard. twijfelachtig.

R. fuscus Weihe – Determinatie van materiaal buiten Loth. twijfelachtig.

R. melanoxyloides P.J. Muell. & Wirtg. – Determinatie van materiaal buiten Ard. twijfelachtig.

R. nigricatus P.J. Muell. & Lef. – Determinatie van materiaal buiten Ard. twijfelachtig.

R. opacus Focke – (Zie hoger) Waarschijnlijk minder algemeen dan vroeger gedacht.

R. speculatus Matzke-Hajek – Determinatie van materiaal buiten Maasdistr. en Ard. twijfelachtig.

R. splendidus LP.J. Muell. & Lef. – Determinatie van materiaal buiten Vl. twijfelachtig.

• Sectie *Corylifolii*

R. grandiflorus Kaltenb. (syn.: *R. parahebecarpus* H.E. Weber) – Enkel de vindplaatsen uit Nederland en Duitsland (Kemp., Brab., Maasdistr., Ard.); ander materiaal moet gereviseerd worden.

Conclusie

De nieuwe edities van de Belgische Flora geven de huidige stand van de kennis van het genus *Rubus* weer. Het mag duidelijk zijn dat de studie van het genus in België en Noord-Frankrijk nog heel wat inspanningen zal vergen om te komen tot een volledig overzicht van de bramenflora dat de vergelijking met de toestand in Nederland en Duitsland kan doorstaan.

Referenties

De Langhe J.E., Delvosalle L., DuVigneau J., Lambinon J. & Vanden Berghen C. (1983a) – Nouvelle Flore de la Belgique, du Grand-Duché de Luxembourg, du Nord de la France et des Régions voisines (Ptéridophytes et Spermatophytes). Troisième édition. Meise, Jardin botanique national de Belgique.

De Langhe J.E., Delvosalle L., DuVigneau J., Lambinon J. & Vanden Berghen C. (1983b) – Flora van België, het Groot-hertogdom Luxemburg, Noord-Frankrijk en de aangrenzende gebieden (Pteridofyten en Spermatofyten). [Eerste druk.] Meise, Nationale Plantentuin van België.

Ferrez Y. & Royer J.-M. (2021) – Le genre *Rubus* dans le nord-est de la France. SBFC, CBND-ORI & GREFFE.

Hand R. (2016-2017) – Flora der Region Trier. Trier, Verlag Michael Weyand.

Haveman R. & de Ronde I. (2013) – The role of the Weberian Reform in European *Rubus* research and the taxonomy of locally distributed species – which species would we describe? *Nordic Journal of Botany* 31: 145-150.

Helminger T. (2009) – Checklist of the brambles (*Rubus* L. subgenus *Rubus*, Rosaceae) of Luxembourg. *Bulletin de la Société des Naturalistes luxembourgeois* 110: 53-67.

Kinscher H. (1910) – Antherae pilosae bei europäischen Rubi. *Botanischer Zeitung*. 68: 25.

Király G., Sochor M. & Trávníček B. (2017) – Reopening an old chapter: a revised taxonomic and evolutionary concept of the *Rubus montanus* group. *Preslia* 89: 309-331.

Kirschner J. & Štěpánek J. (2011) – Typification of *Leontodon taraxacum* L. (≡ *Taraxacum officinale* F.H. Wigg.) and the generic name *Taraxacum*: A review and a new typification proposal. *Taxon* 60 (1): 216-220. [<https://www.jstor.org/stable/41059837>]

Kurtto A., Weber H.E., Lampinen R. & Sennikov A.N. (eds.) (2010) – Atlas Florae Europaeae. Distribution of vascular plants in Europe. Rosaceae (*Rubus*). Helsinki, The Committee for Mapping the Flora of Europe & Societas Biologica Fennica Vanamo.

Matzke-Hajek G. (1993) – Die Brombeeren (*Rubus fruticosus*-Agg.) der Eifel und der Niederrheinischen Bucht. *Decheniana* Beih. 32: 1-212.

Matzke-Hajek G.H. (2016) – Gibt es *Rubus praecox* Bert. in Mitteleuropa? [http://www.flora-deutschlands.de/arbeitsgruppe_rubus/files/GMH_R_praecox.pdf]

- Meijer K. (2020) – *Rubus vandebeekii* K. Meijer – a new species of *Rubus* section *Corylifolii* Lindl. (Rosaceae). *Gorteria – Dutch Botanical Archives* 40: 34-38.
- Müller P. J. (1859) – Versuch einer monografischen Darstellung der gallogermanischen Arten der Gattung *Rubus*. *Jahresbericht der Pollichia* 16-17: 74-289.
- Sochor M. (2016) – Diversity, phylogenesis and evolutionary mechanisms in the genus *Rubus*. Olomouc, Palacký University. [PhD Thesis.]
- Sochor M., Vašut R.J., Sharbel T.F. & Trávníček B. (2015) – How just a few makes a lot: speciation via reticulation and apomixis on example of European brambles (*Rubus* subgen. *Rubus*, Rosaceae). *Molecular Phylogenetics and Evolution* 89: 13-27.
- Sochor M. & Trávníček B. (2016) – Melting pot of biodiversity: first insights into the evolutionary patterns of the Colchic bramble flora (*Rubus* subgenus *Rubus*, Rosaceae). *Botanical Journal of the Linnean Society* 181: 610-620.
- Sudre H. (1908-1913) – *Rubi Europae*. Paris, Lhomme. [<https://gallica.bnf.fr/ark:/12148/bpt6k116160f>]
- Sudre, H (1910) – Les *Rubus* de Belgique. Inventaire et analyse. *Bulletin de la Société Royale de Botanique de Belgique* 47: 185-250.
- Turland N.J. *et al.* (eds.) (2018) – International Code of Nomenclature for algae, fungi, and plants (Shenzhen Code) adopted by the Nineteenth International Botanical Congress Shenzhen, China, July 2017. Glashütten, Koeltz Botanical Books. [<https://doi.org/10.12705/Code.2018>] [Regnum Vegetabile 159.]
- van de Beek A. (1998) – Nieuwe bramen uit de sectie *Rubus* uit het zuiden van het land. *Gorteria* 24: 19-30.
- van de Beek A. (2005) – Nieuwe gegevens over de sectie *Rubus* uit het genus *Rubus* L. in Nederland. *Gorteria – Dutch Botanical Archives* 31: 68-79.
- van de Beek A. (2014a) – De sectie *Corylifolii* Lindl. en verwanten van het genus *Rubus* L. in Nederland. *Gorteria – Dutch Botanical Archives* 36: 89-107.
- van de Beek A. (2014b) – Nomenclatorische en taxonomische toelichting op de naamlijst van de Nederlandse bramen (*Rubus* L.). *Gorteria – Dutch Botanical Archives* 36: 172-196.
- van de Beek, A. (2016) – Validations of the *Rubus* taxa in Tournefort's *Institutiones* and their Corollarium in later literature. *Adansonia*, sér. 3, 38 (1): 33-51. [<http://dx.doi.org/10.5252/a2016n1a4>]
- van de Beek A. (2017) – Two new species of *Rubus* L. (Rosaceae) section *Corylifolii* Lindl. *Gorteria* 39: 63-78.
- van de Beek A. (2018) – *Rubus serpens* Weihe ex Lej. & Courtois (Rosaceae L.), with related taxa and names. *Gorteria – Dutch Botanical Archives* 40: 55- 72. [<https://natuurtijdschriften.nl/pub/659540>]
- van de Beek A. (2019) – Two old blackberries (*Rubus* L., Rosaceae) from the region of the Chartreuses in South-East France. *Gorteria – Dutch Botanical Archives* 41: 53-67. [<https://natuurtijdschriften.nl/pub/703030>]
- van de Beek A. & Domina G. (2021) – *Rubus aetnicus* Cupani ex Weston and *R. canescens* DC. (Rosaceae): an analysis. *Nordic Journal of Botany* 39 (10): 1-9. [<https://onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1111/njb.03288>]
- van de Beek A. & Mercier D.P. (2021) – *Rubus hoplotheca* A.Beek & D.P.Mercier, a replacement name for *Rubus raduloides* (W.M.Rogers) J.W.White (Rosaceae). *Dumortiera* 119: 31-32.
- van de Beek A. and Mercier D.P. (2022) – Correction of some names of *Rubus* L. (Rosaceae) [in press]
- van de Beek A., Matzke-Hajek G. & Royer J.-M. (2017) – The types of the taxa of the genus *Rubus* (Rosaceae L.) described by Philipp Jakob Müller. *Gorteria – Dutch Botanical Archives* 39: 5-45. [<https://repository.naturalis.nl/pub/627813>]
- Vannerom H. (2012) – *Rubus* section *Rubus*. In : Lambinon J. & Verloove F., Nouvelle Flore de la Belgique, du Grand-Duché de Luxembourg, du Nord de la France et des Régions voisines (Ptéridophytes et Spermatophytes). Sixième édition : 331-344. Meise, Jardin botanique Meise.
- Verloove F. & Van Rossum F. (2023a) – Nouvelle Flore de la Belgique, du Grand-Duché de Luxembourg, du Nord de la France et des Régions voisines (Ptéridophytes et Spermatophytes). Septième édition. Meise, Jardin botanique de Meise.
- Verloove F. & Van Rossum F. (2023b) – Flora van België, het Groothertogdom Luxemburg, Noord-Frankrijk en de aangrenzende gebieden (Pteridofyten en Spermatofyten). Vierde druk. Meise, Plantentuin Meise.
- Watson W.C.R. (1946) – *Rubus* L., appendix to the check-list of British vascular plants. *Journal of Ecology* 33: 337-344.
- Weber H.E. (1981) – Revision der Sektion *Corylifolii* (Gattung *Rubus*, Rosaceae) in Skandinavien und im nördlichen Mitteleuropa. *Sonderbände Naturwissenschaftliches Verein Hamburg* 4: 1-229.
- Weber H.E. (1986 [‘1985’]) – *Rubi Westfalici*. Die Brombeerarten Westfalens und des Raumes Osnabrück (*Rubus* L., Subgenus *Rubus*). Münster, Westfälisches Museum für Naturkunde.
- Weber H.E.(1990 [‘1988’]) – Beitrag zur Kenntnis der Gattung *Rubus* (Rosaceae) in Rheinland-Pfalz und angrenzenden Gebieten. *Mitteilungen der Pollichia* 75: 197-209.
- Weber H.E. (2003) – *Rubus griesiae*, eine neue Brombeerart aus Westfalen und den Niederlanden. *Abhandlungen aus dem Westfälische Museum für Naturkunde* 65: 9-14.
- Weber H.E. (2009) – *Batologici europaei illustrati et breviter descripti*. [<https://www.researchgate.net/publication/258008382>]